

Beszéd szeretet-estre.

MAGYAR TESTVÉREIM !

Ezekben a napokban, amikor megnehezült felettünk az időök járása, amikor úgy érezzük, hogy a történelem jár fölöttünk, két-tős kötelességünk, hogy elesett magyar embertársainkon segítségünk minden tőlünk telhető módon és eszközzel. Eszembe jutnak itt ama csodálatos kenyérszaporításnak titkai s felidézem emlékezetünkbe ezen az estén, miként folyt az le. Esteledvén pedig — mondja a Szentírás — hozzámenének tanítványai, mondván: Puszt a hely és már eljárt az idő, bocsásd el a sereget, hogy a falvakba menvén, eleséget vegyenek maguknak. Jézus pedig mondá nekik; Nem szükséges elmenniök; adjatok ti nekik enni. Felelének neki: Nincs itt más, csak öt kenyérünk és két halunk. Akkor szóla az Ur; Hozzátok azokat nekem ide. És miután meghagyta, hogy a sereg telepedjék le a szénára, vevé az ötkenyeret és két halat s égre tekintve, a tanítványoknak adá a kenyeret. A tanítványok pedig a seregnek. És evének mindnyájan és a fönmaradt hulladékokból tizenkét kosárral szedének. Az evők száma pedig ötezer férfi volt, az asszonyokon és gyermekeken kívül.

Ezeket a szavakat érzem megelevenedni ezen a mai estén, amikor összegyűltünk, hogy szétosszuk a reászorulók között azt, amit szívünk, szeretetünk a számukra összegyűjtött a jölelkű adakozóktól.

Csodálatos erő van a szeretetben! Ime, amikor már úgy éreztük, hogy vége minden áldozatkészségnek, mert magunknak is beosztással kell élnünk: kinyílt a szeretet virága a szívekben s az öt kenyérből és két halból újra százan és százan olthatják éhségüket, csillapíthatják szenvedésüket. Csodálatos erő van a szeretetben, Magyar Testvéreim! Igen, ez a csodálatos erő dobban-totta össze most is a szíveket, ez a csodálatos erő terelt össze bennünket erre az estre, ez az erő avatott bennünket ma vendéglátó gazdává.

És ahogy az Irás mondja, a csodálatos kenyérszaporítás után a fönmaradt hulladékokból tizenkét kosarat szedtek össze, úgy a mi áldozatkészségünknek is megmaradt csodálatos áldása, amely több, mint amennyit áldoztunk ez estéért. Odaadtuk a nálunk jobban rászorulók számára kenyérünk felét, minden még nélkülözhető és megmaradt kincsünket... de kaptunk érte kétannyi örömet, százannyi meglelégedést: a mindennapi kenyérhez jutottak tekintetében, hálás reánk gondolásában. Ez a boldogító érzés marad meg nekünk s ezért, — érezzük — érdemes volt áldozatosnak lennünk.

A másik kép, amit ma, ezen az estén a lelki szemeim előtt látok: az a sok száz és száz kinyújtott vézna kar, reménytelen szem, amely meglátja a feléje nyújtott kenyeret s amely nem

úgy nyúl feléje, mintha alamizsna volna, hanem úgy, mint testvér ad a testvérnek: szívvel, meleg szeretettel, minden lealázó gondolat nélkül!

Lehetetlen meghatódottság nélkül elmondanom, mit látok még lelki szemeim előtt... Ott látom az elesett özvegy édesanyát, akit gyermekei unszolnak a kenyérszégésre s napok óta üres a ládafia... Látom az elhagyott, elaggott öregeket, akiknek minden vágya az öregkor megérdemelt pihenőjét keresi, s döbben ten kell ráébredniök, hogy a mindennapi kenyerük sincs biztosítva... Látom a kitaszított árvát, amint nagy szerénységében már kérni sem mer... És látom, igen, ma este ezt is látom: mint derül fel az özvegy édesanya tekintete a szeretet megnyilvánulására; látom az életük végét járó öregeket, akiknek életbarázdás arcát megaranyozza a mi szeretetünk reájuk sugárzó fénye; látom az inséges, szerény árvát, aki elfelejti most árvaságát s a mi kinyújtott kezünkben elvesztett Édesanyja áldott kezeit fedezi föl!

Köszöntöm, köszöntöm szívvel, szeretettel mélyen tisztelt magyar testvéreimet, akik lehetővé tették azt, hogy községünk elhagyott szegényeinek egy megelégedett estét, boldog napot szerezhettünk. Tudom, szent meggyőződésemm, hogy nincsen veszve az a nép, amelynek megnyílik még a szíve az elesettek iránt, tudunk adni szegénységünkéből a nálunk is rászorultabbaknak. Köszönöm mindazoknak nemes cselekedetét, akik letörölték a szenvedők és inségesek könnyeit gondos, meleg kezükkel, szeretetük melegével. Áldja meg az Isten mindazokat, akik — bár maguk sem rendelkeznek bőséges javakkal, — hallgatva szívük szavára, megosztották kis dolgaikat azokkal, akik ma itt általam mondanak nekik hálás köszönetet!

A munkácsi hősök sirjánál

Oh zengjed, búgjad énekem:
Piros a hó a végeken.
Örök magyar sors, örök hőmse:
A végbeli vilézek élete.

Egy magyarra hajdanán is,
Ellenségéből jutott száz is;
Borát más itta, kenyerét más ette,
De más sohase halt meg helyette.

Végvár vagyunk, ha bent, ha kint...
Örök végvár, testvér, így tekintsd!
Ellenség volt s van száz annyi, mint magad,
De azért a magyar is volt és marad!